

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Reus Dijous 16 de Setembre de 1897

Núm. 3.368

Any XII

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 350
Intendència en províncies trimestre. 350
Extranjer y Ultramar. Anuals, à preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallorquí, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo DOCTOR BIADA, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefe de clínica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.

Reb en CONSULTA á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5.

Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.

Los demés dies á Barcelona, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 á una y de 4 á 5.

SECCIÓN DOCTRINAL

Nacional Recons del Montseny, 10 de Setembre de 1897.

Estimat senyor Director: es impossible, no hi ha medi d' ocuparse en política entremixt d'aquestas no-gueras y castanyers, plenes de castanyas per tots los polítics d'Espanya y d'Europa. Y la veritat es que això es una delicia. No sento parlar de res que a la política s'refereça. Lo qual no vol dir qu'en aquells recons casi inextrincables hont casi bé cada pas es una ensopagada (lo mateix qu'en la política espanyola), no se'n senten de la ditzosa política les consecuències. Perque aquí també pagan contribucions y no s'escapan los fadrins d'anar á servir al Rey. Pels que estém avessats á tractar cada dia d'aquestas coses, obligats com nos sentim á combatre per la veritat y la justicia; fets á llegir periódichs cada dia y á espigolar en les llurs columnas, entre mitx de la moltíssima pallà, los quatre granets que podem aprofitar al lector; lo no rebre correu, lo no sentir á cada moment la poch simpàtica farum de la letra d'estampa, es una novetat tant gran que un hom se sent verdaderament trasplantat á un altre mon. Y crega, senyor Director, qu'es un mon que s'hi està molt bé, de manera que m'he alegrat més del que voste's pot pensar de no haver rebut los paquets de diaris que vosté'm digué que se m'enviaran. Ja suposo quell' administrador ha cumplert, però el paquet s'haurá encallat, gracies á Deu, per algun dels més viaranys quens portan á aquestes tranquilas reconadas, hont avuy hi ha plouit, ab gran alegria dels pajesos y meva, perque fal vegada aquesta pluja m' obligarà á estarme mes temps aquí y per conseguent, allunyat d'aquellos diaris que han tingut lo bon gust de no venir á turbar aquesta regeneradora tranquilitat. Probablement arribarán quan jo seré fora. Ja he previngut qu'en tal cas ne fassent foch sense miràrsels, única manera d'evitar lo que á mi m'ha passat per que fos veritat una vegada més allò de que no hi ha ditzs complerts en aquet mon y per que l'benvolgut lector no's quedés aquesta setmana sens l'acostumada crònica, puix aquestas ralles arribaràn á la Redacció, mentras Deu ho volga, enviantlas com faig per un propi de confiança y fugint d'entregarlas á las inconstancies del correu. Aném, donchs, al cas.

Vaig enviar un dia d'aquests al poble més vell á buscar de cert article qual nom res fa á la cosa y l'article (que no es periodístich) vingué embolicat en un full de periódich que quedà sobre la taula. Avans que aqueix paper, que podia tenirse ja per declarat oficialment fore de la circulació, anás á parar ahont tals papers solen parar, tingui jo un moment de debilitat y les mensuals se fixaren en unes lletres molt visibles.

La que paga més contribució de la província FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

quienes ejercen el gobierno; y los que están en la oposición tienen el deber de la crítica leal y razonada, de la exposición de las necesidades y exigencias del país y las fiscalizaciones sobre el modo de satisfacerlos». La vida parlamentaria ab totas las seves guinguetas, perque may arribarem á capir nosaltres que un bon govern haja de tenir oposició. Li podrán faltar consells, pero no ha de buscar las censuras,

Aquell senyor D. Victoriano li pregunta: «En Silvela... lo que ara's sol preguntar. ¿Qué es tot això de Cuba? ¿Com s'ha de compondre? «Sigüe usted, al dirigirme esas preguntas, una corriente muy general, que prueba cuán escaso aprecio se hace en Espanya del oficio de gobernante, creyendo que para ejercerlo no es menester ni aún aquella preparación y estudio que demandan los negocios y tratos más usuales de lo visto. Por mi parte he expuesto, en orden á los principios y doctrina sobre legislación y política colonial, sobre urgencia de soluciones, eficacia de las reformas hechas, contradicción entre las concesiones proclamadas y significación de los encargados de aplicarlas, lo que á mis funciones de político de oposición tocaba, y quizá algo más. Pedir que aquellos que estamos fuera del gobierno presentemos la solución del dia, es lo mismo que suponer que ser gobierno no significa nada; es collocarnos fuera de nuestras funciones propias; y aunque tal vez satisficería por el momento el desplante y la valentía, crea usted qué pronto se advertirían la ligereza e impropiedad de proceder y se produciría en la misma opinión la censura y desvío que causa el variar de su sitio natural las cosas. El Non erat hic locus, de Horacio, no tiene solo aplicación á la literatura y artes bellas, sino á la política y la vida entera, como la mayor parte de los pensamientos del insigne preceptista».

«Lo qual no vol dir que D. Victoriano no tinga ratió en demanar lo que demana, pero no lo pida usted á mi ni á quien esté fuera del gobierno...». D. Victoriano lo que ha de fer es demanar la reunio de les Corts, como vengo yo reclamando desde Enero. En les Corts s'hasd' arreglar y aclarir això, no en interviews ni conferències públiques. «Pidamos que en corto plazo el Parlamento se abra, y ante la extrema y notoria gravedad de les cuestiones coloniales se callarán esas mezquinas y repugnantes habladurías sobre jefatures, ahora inútiles, de pura vanagloria personal, importantes para el regocijo de unos cuantos allegados y comensales de este ó el otro personaje en candidatura, que esperan escender á las cumbres con la elevación á jefe de su amigo, sin que tal designació intereste en nada al país ni sirva al presente para cosa ninguna. Déjese eso para cuando no haya algo más grave, más nacional de que ocuparse, y dijidose á la faz del país lo que el gobierno sabe, lo que el gobierno cree y lo que el gobierno quiere, y lo que al país tiene que pedir y lo que al país ofrece para solucionar las cuestiones de Cuba y Filipinas, y tome allí cada qual á la faz del pueblo, como nuestro régimen lealmente aplicado lo exige, la responsabilidad de sus deberes, tremedos para el que en tales momentos manda, poniendo en riesgo y disuste su vida y su reputació, que no menos reclaman tamaños problemes; pero no los tratemos más sin los necesarios datos, sin las autorizadas afirmaciones de un gabinete responsable, en teatros ni en referencias de prensas».

Ja ho vens, lector, la proximitat den Silvela, algú bern es més séria de lo que t'podrías pensar; ab poch que's mediten aquestas paraules se troba. Es molt possible que quaranta dies avans no ho hagués dit això. Convé ara no descarrilar, ester ben enterat de la

que en lo full de periódich hi havia y que deyan Otra carta del Sr. Silvela. Y ja hi fórem agafats. Las cartas den Silvela á mi m' agradan, ho tinc de confessar, y ho confessó sens recansa. Primerament porque solem estar ben escritas y, segonament, porque, com ja ho sap lo lector, moltes vegades hi troba un hom arguments ab que apoyar las tesis propias, los quals per venir del enemic semblan més autoritatis y mens sospitosos y serveixen ademés per estelviarnos fensa. Vaya! vaya! —me digní jo— una altra carta d'en Silvela. Si n'ha ditats de coses aquest home en poch temps! Y que hi haurá de nou en aquesta nova carta? Y me la vaig empassar tota en un moment, una mica avans de dinar, com si m' hagués de servir d'aperitiu. Y, com jo, lector, segons te consta d'anys hâ, só amich de comunicarte les meves impresions, desde aquells recons de mon, si t'plau, farem una mica d'analisis d'aquella carta.

Sr. D. Victoriano Lomena García... Muy señor mio. Lo mateix que diu en Silvela, afeгинти, com qualsevol altre mortal dels que escriuen cartas en castellà, y de toda mi consideración. Veyám, veyám.

«Con sobrada razón señala usted las contradicciones, ambigüedades y convencionalismos que á menudo se nos imputan á los hombres politicos, y la inclinación que se advierte en el común sentir de gentes á condenarnos á todos por igual...»

Efectivament, por igual, y se 'ls condemna por igual perque ells han demostrat una unitat de criteri politich, ó sia de tendencias arruinadoras que, com tu sabs, lector, no permet fer distinció entre conservadors y liberais, blancks y negres.

En Silvela, tot disculpantse á si mateix, mira com culpa als altres. «Profeso como usted el culto de la sinceridad, y de ello he hecho bandera para la administració, la Hacienda y el sentido total de la política; abomino las ficcions y engaños, carmas defensivas de los gobiernos», anticuadas é inútiles ante la penetración de los projectiles que deciden las batallas modernas... Serán «anticuadas è inútiles», pero el país las aguantarà en Silvela, al menos mentres hâ governat en Cánovas, no n'ha pogut sortir. «A la sinceridad y á la verdad no debe faltarse nunca...», pero en Silvela ha passat distintas vegadas pel govern y s'ha salvat de las carmas anticuadas, y aquesta esperiencia, que 's desenganyi D. Paco, influeix molt per que 'l seu partit no progressi. Es dir, de tal partit, may hauria arribat á esser una cosa real y palpable; en Silvela anirà á parar á manar als conservadors, perque no n'hi hâ d'altra, y ja veurém alashoras com las carmas anticuadas encara poden fersse servibles.

Classificació dels deberes dels governants y dels que fan la oposició. «Todas aquellas soluciones que no dependan de principios ni de doctrina, de oportunidad, de fuerza, de recursos utilizables, de apreciación de energias ó de resistencias, son de responsabilidad de

casa per criticar los fets gubernamentals; avana no era tan necessari. Y convé que les coses vejan depressa, que la proximitat se torna *inmediació* y l' *inmediació* realitat, perque «así y solo así nos colocaremos á la altura de las circunstancies, pues cada dia que passa sin parecer que nos damos cuenta proporcionada de su gravedad y sin salir de esta triste campanya de cosas menudas, se me antoja como gota de agua que va desmoronando la formalidad de los hombres públicos en el concepto de la opinión sensata y desapasionada del país.» En Silvela no ho diu exactament com ho dihém nosaltres, pero es que ell s'ha dit á si mateix: *inteligent pauc.*

Desde aquells recons del Montseny, estimat lector, aqueixes coses dels polítics espanyols no fan riure gaire. Tot i ll, tot es bonich, tot es vert, tot es gracios y quan entrém en lo poble sentim arribar, com jo l' he sentida arribar avuy, la negra nolicia que ho endola tot: un dels fedrins més espigats, un dels més bons puntals de sa casa, nina dels ulls de la seva mare, que, tornst de Cuba y desembarcat ja per venirse á guarir al amor de la llar la consabuda malaltia que portan tots d'aquelles terras, acaba de morir en un dels hospitals del camí. Subre en dit hospital un petit farcell de roba y la Sanitat militar pregunta què se'n ha de fer...

B. *Recorts d' Urgell*

De la Floresta, lloch ahont deixarem lo tren, á Arbeca, hi ha dues horas no molt llargues, oliveras y més oliveras pel camí, camí de carro que en caprichosos giravolts y no molt pendents ondulacions porta á la ja dita vila d' Arbeca á qual peu s'estén la planuria coneguda per plans d' Urgell. La vila es bastant important á pesar d' estar en gran manera aislada. Lo que d' ella m' cridá més l' atenció fou son castell arruhinat avuy, pero que encara deixa entreveure per sas imponents muralles sa perduda supremacia que ja no es fàcil recobri mai més.

Al eixir de la vila la inmensa planura s'estén á vostres peus. Quin espectacle! no es fàcil que maymés l' oblidí; era un dels primers días de setembre, un matí magnific, lo sol tot just eixia, la plana estava coberta per una inmensa capa de boyra cendrossa com un llençol de llí y sens deixar veure un palm de terra. Sembla que m' trobés á la platge d' un mar, l' ilusió era completa; les copas dels chops y olms que en dues llarguissimes interminables fileres adornan tots los ramals d' aquell canal que anà á donerlos vida, atravesant atrevides l' inmens llençol de boyra, sembla van mil velles d' altres tants vaixells encalats en aquell mar fictici.

A dos cents metres del poble, al cap devall mateix del turó hont's alsas, s' hi desllisa una gran acequia, bras important del canal. Vaig divisarhi una multitud de dones, y lo que m' xocà més, fou lo reparar en que mentres que unas rentaven tremends covens de roba, altres umplian sas càntaras un xic més amunt carregàntselas tot seguit al cap pera trasladarlas al poble. Quals fonts anys hán rajan, recordantme ab la canta-ya al cap, mirades de lluny, les joves egipcias de las riberas del Nil.

Pera arribar á Bellpuig hi ha que atravesar Vilanova, poble que no comptarà més enllà de tres cents veuhins. A una hora de Vilanova se troba Bellpuig, esadir, una hora d' aquelles que va... acanar lo Diable; es la vila d' aspecte agradable, dos fileres de plàtans donant entrada al poble situat en una pronunciada pen- dent. A mitj passeig y devant d' un convent arruhinat, hi ha una abundant font, única que he vist en questa terra. En mitj la gran sequedat que patia la comarca los frares sapiguaren trobar un lloch hont l' ayqua no podia faltaroshi, puig que n' rajan seguidament més de cent plomas. Com à mofa, tal vegada per burlarse del assedegat caminant, estamparen en una gran pedra que hi ha demunt d' una de las fonts lo següent disch:

BEV Y TANCA
Seguidament vaig enarmen á visitar lo monumental sepulcre que l' duchs de Medinaceli tenian al convent y que durant la passada guerra van trasladar á la iglesia del poble. Aquesta está situada dalt d' un alt turó hont per pujarhi es precis amidar vuit o nou ramals d' escales de construcció forta y notable que suman la friolera de prop de cent esgrahons. (Vaig contarlos y ho he oblidat.)

M' havien posat als núvols lo sepulcre y á fé que al vèurel no van quedar defraudades mas ilusions! Es una obra d' art maravillosa á quina no pot igualàrseli cap més del seu gènero que jo sapiga; l' urna, las estàtuas, las columnas, los baixos-releus, los adorns, en fi tot, tot està primoradament treballat. Los baixos-releus, tre-

ballats al marmol, representant episodis glòriosos dels progenitors de la casa dels Duchs, estan tan maravillosament treballats que no pot donarne mostra l' sicell de cap de nòtre escultors.

Sobre tan singular joya van contarme una tradició que no sé si tonarhi crèdit. Vaig á referirla.

Al manar duch de Medinaceli —no sé quién—fer son sepulcre, exigí del escultor que en lo què li quedés de vida no havia de tornar á fer una obra semblant, á lo que accedi empero sens que deixés de mostrar algun tant de disgust. Mes al veure lo magnat que havia fet una obra tan maravillosa, gelós de que ningú més pogués igualarlo ó superarlo, manà tallar les mans al infortunat artista. Llavors ell, encarantse ab son desagabit senyor, li replicà: —Senyor Duch, encara m' queda la vista pera dirigirme un'altra de millor. —Y l' senyor Duch, més gelós encra, manà trareli l' sills. Injusta paga!

Jo no sé lo que hi haurà de veritat en això, mes es el cas que dessota la llosa travassera de marbre que sosté l' urna que tanca las cendras d' aquell ingrati senyor, s' hi veu un cap, també de marbre, sens ulls ó mes ben dit al llurs concavitats vuydas. Y jextranya coincidència! la llosa està trencada al dret mateix del cap, á no ser lo qual que la sosté, vindrà á terra. Aquell inanimat marbre sembla que diga: «Vai consirbirte en vida y en mort tinc que conservarte, sisix se paga la ingratisut.»

Al enséndemà vaig visitar l' estany d' Eibars ó Ibars que tindrà uns 5 kilòmetres de circumferència. Mon guia y jo, agafarem una barqueta de las dos ó tres que hi ha, sens que ns accompanyés lo barquiller y ns embarcarem estany endins. Mes job gran Déu! al ser un poch endintre vègerem alsarre un xorro d' ayqua que brollava d' una janta. Era un forat que estava tapat ab paper però que de ressecch no havia pogut guantar més. No cal dir que avans que anarsen á fons determinarem taparlo, lo que conseguirem ab un mocador y un cortaplumas.

Aquella tarda mateix prengui l' tren á Mollerussa cap á Lleyda, content y satisfet de la excursió y ansios de que no sigués aquella la primera y última vegada de visitar aquella terra.

ARTS Y LLETRES

La fi del mon

(SOMNI)

Poemet de Tourgueneff
Vaig somniar que m' estava en una senzilla masia del bell cor de Russia. Una gran cambra, á peu plà ab tres finestres. Té las paretz emblanquinadas; ni un moble. Devant la casa, una plana inmensa, nua del tot; en ajupintse gradualment se perf de vista. Demunt d' ella s' extén un cel descolorit com una cortina esblaymada.

No estich sol; hi ha d' altra cambra en unas vint persones més. Tots gentilhomar, senzillament vestits. Tots hi vegueren silenciosos. May topau l' un ab l' altre, y no obstant, no paran de mirar-se ab gran recel.

Cap d' ells sap perque s' troba entaqueixa casa, ni qui son los que hi ha ab ell. Rezna en totas las caras una tristesa ansiosa. Tots, al' un després del altre, os' atansan á les finestres mirant, mirant com si esperezin quelcom qu' ha de venir de fora. Després tornan á vagar per allí, a lliscar com ombras.

Compareix nosé com un noi petitó, y ab una veu monòtona y glassada, gemega quasi sens parar. «Pare, pare, jo finch porí! Aqueix gemech plorós sm' apretá l' cor; y fins jo començo tenir porí! Demqué? No ho sé... Pero ja presento qu' una desgraciada venint, va venint!»

Ja d' xicot torna á gemegar! Ah! si un pogués fugir d' aquell Quin ayre més pesat, quina xafagor, quin desfici! Pero es impossible anarsen. Aqueix celos com una mortalla!... Ni un alé d' ayre. «M' mou!» Es que fins l' ayre mateix s' haurá mort, donchs!

Tetdonà aquell noi petit saltant á la finestra y crida ab la mateixa veu esfarehida.

—Mireu, mireu, la terra s' ha esberlat! —Com s' es esberlada?

En efecte: adés, devant des las casa, hi havia una plana y arí 'ns trobém sobre l' molló d' una muntanya inmensa! L' horitzó ha caygut, ha fugit, y unavenç negre, abrupte, xuclador, hada devant de la casa.

Tots corrém á las finestras; la basarda 'ns glassa l' cors.

—Mira, la desgracia, mira —rondina l' mea veï.

Y heusaquí que tota la ratlla llunyanata del horitzó

comensa á moures, á aixecar-se y abaixar-se las petitas curvas errodonidas é inquietas.

La mar! vam pensar tots alhora... Ay, que ve a engolirnos á tots... Mes... com podrà creixer y arribar fins aquí dalt?

Y per tant ella creix, s' enlayrá d' una manera es- pantosa. Ya no son aquells mamelons isolats, que s' mouen; una sola ona enorme, monstruosa, abarca de cap á cap l' horitzó. Vola... se'ns tira demunt. Un torb geliu, tombollant per las tenebres la precedeix. Tot á son entorn tremola, y dins d' aquella espesedad negra que se'ns ve á sobre s' hi amaga la terrabastall del llamp ab lo bram de sas mil golas de ferrol!

Ah! quins braus, quina tanhor. Es la mateixa terra que gemega d' sspant. Es sa propia fi, la fi de tot!

Lo noy llença l' darrer xisicle... Vull aferrarme ab los meus companys; pero tots avém caygut ja xufats, xuclats, negats, importats per aquella onada negra com la tinta, glassada, brasholadora...

Las tenebres... las tenebres eternas!
Y'm desperto, gayre bé sens ale.

NARCÍS OLLE

CRÒNICA REGIONAL

OBSEERVACIÓNS METEOROLÒGICAS

del dia 15 de Setembre de 1897
FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' obser- vació	BARÒMETRE aneroide	GRAU d' humi- tat	PLUJA en 24 horas	AYQUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER- PAR- TICULAR
9 m. 3 t.	757 758	69 65		5"	Ras	

HORAS d' obser- vació	TEMPERATURAS		VENTS	NUVOLS		
	Maxima	Minim.	Term. tipo	direccio	classe	can
9 m. 3 t.	Sol 27	Sombra 27	13	20	0.	0

En lo primer suelto de crònica d' shir aparegué una errada de caixa notable, «difícil de subsanar lo bon criteri del lector», com soldisse. Allà ahont diu: «era capás d' hipnotizar á aquell assemblatje de gent, en general jove, capás de seguir la hermosa argumentació del orador» deu dir: «era capás de hipnotizar á aquell assemblatje de gent en general poch capás de seguir» etz.

Consti aixís.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d' aquesta ciutat, puja á la cantitat de Pessetas 1033'13.

Si formessim part d' un Estat en plena civilisació y regit per un govern serió no veuriàm l' aspectacle á que assistim are.

No veuriàm que mentres lo fill del pobre s' bat á centas de lleguas mar endins per un cert honor y una certa gloria, los llegisladors s' entretenen regulant las corridas de toros ab un devassall de tècnica y coneixements especials que no demostran en tot lo demés.

Qui ns ho esplica no es sospitos. Es lo correspolson a Madrid de «La Dinastía». Ell ho conta y ho comenta.

Llegeixin:

«Una noticia sensacional. Se ha terminado de redactar el nuevo reglamento para las corridas de toros en Madrid (no confundir con las de provincias, como diría un comerciante) que consta de cincuenta y dos artículos y en el que se ha tenido muy buen cuidado de dejar resuelta la grave cuestión de las alternativas de los espadas. Así, grave. Y no se interpretan mis palabras en sentido irónico, pues en la memoria de todos está presente el conflicto surgido no ha mucho entre toreros y periodistas taurinos.

En lo sucesivo no habrá temor de que tales choques ocurran porque se legisla por qué no decirlo así. La manera de dar la alternativa á los diestros. Para tomar parte en las corridas los lidadores todos en sus diferentes categorías, deberán antes lidiar en seis novilladas de puntas y tener prueba testifical de un matador de carne que acredite la aptitud recipiendaria para el caso. Como si dijéramos certificado de buena conducta, digo de dominio del estoque y la muleta. En las alternativas se hila muy delgado. La alternativa será el reconocimiento de la fama, de la nombradía, el matador que logre la alternativa será digno del ramo de laurel, de la apoteosis. Bueno. Esto parece que no debiera importar sino á los aficionados pero como lo son á miles resulta que se discute con mas calor que el presunto articulado de la

presente ley de la autonomía presunta de las colonias que promulgarán los liberales en su presunta subida al poder.»

«La cançó del romiatge de mon ànim» inspirat del insigne vate D. Víctor Balaguer, ha sigut traduït al castellà per Guillermo Macplierson; al portugués per lo director de «Vitalidades» de Aveiro; al provensal per Mario André; al francès per Lenci Cazanbon; al alemany per Joan Fätersrath; al italià per Analdo Bonaventura; al suec per Edv. Lidforss, y al húngar per G. Unzar.

Dins pochs días sortirà lo volum IV de la «Colecció Selecta Catalana» que formarà tota la colecció de «Poesías premiadas» de D. Frederich Soler (Pitarra).

Serà un tomo d'unes 150 planas ab lo retrato del autor y's trobarà de venda al preu de dos rals en la llibreria de D. C. Vidal y en lo Centre de Suscripcions de D. Pere Tost.

Ans d'ahir á la nit d'ocel se posà nuvol de moment y'n regalà un espatach d'ayga bastant fort. Per desgracia dura breus moments, tornantse á posar altra vegada ras y deirantnos en la mateixa secada. Quan s'hi posarà de debò,

A darrera hora s'ha rebut un telegramma de París que diu: «Le Figaro» diu que Sarah Bernhardt, que s'troba á Vivanes en una excursió feta á voras del mar, intentà baixar á la platja per unes escarpadissimes rocas molt altes y casi impracticables.

Arribà en lo descens á un punt que li era impossible avansar ni reculer. Aterrada comensà á cridar, un de sos accompanyants, lo conegeut escriptor Edmundo Harancourt, va corre á salvarla del perill.

Quan havian caminat pochs passos se desprengué la roca cayent abdós á la vora del mar.

Sarah Bernhardt, que caygué demunt, va rebre sols ferides leves, pero Edmundo Harancourt se troba en grave estat, tementse per sa vida.

A París lo succés ha causat impresió, pero no molta, per que molt aficionada Sarah Bernhardt á tota classe d'expedicions perilloses, lo únic estrany es que avans d'ara no li hagués succehit cap incident desgradable.»

Sentim la desgracia y desitgém á la ilustre tràgica y al distingit escriptor un prompte remey á las feridas rebudas.

Avans d'ahir morí á San Feliu de Llobregat lo marqués de Monistrol y de Aguilar.

E. P. D.

Per telegramma rebut en lo ministeri de Marina se sab que diumenge, á las nou del matí, sortí remolcat del port de Newcastle l'gran dich flotant que s'instalará en lo port de la Habana. Se confia que arribarà a son destí á darrers d'aquest mes, y, com faltan terminar alguns detalls, va travallant durant lo camí una brigada d'obrers inglesos, de modo que quan aribi á la Habana estarà á punt de ser collocat en son definitiu.

Han reanudat sos travalls algunes fàbricas de Tarrassa que tingueren que suspendrels á consecuciona de la gran secada.

Les últimes plujas torrencials han arrasat totas las hortas de la ribera del Llobregat en la comarca compresa entre San Feliu, Martorell y Molins de Rey, perdentse las culturas d'hortalisses entre la caudalosa avinguda del riu que per la súbita violència feu parar los travalls d'algunes de las fàbricas que utilisan sus corrents, lo qual fa sis anys que no havia ocorregut.

Copiém de la Revista Gallega:

«Lo preciós cuento gallego «Rillote», original de nostre estimat amic y colaborador Heracio Pérez Placer, va á ser publicat en un elegant follet en lo que lluirán hermosos dibuixos en colors d'un també amic nostre y colaborador, qui á sa vena poètica uneix envejables coneixements com dibuixant.

Lo follet serà editat ab verdader luxo y de les fotopies s'encargarà la acreditada casa Thomas de Barcelona.

Aquestas son las notícias que hem sabut per conducte fidedigne.

Celebrém que la idea no quedí en projecte.

SECCIO OFICIAL

Institut de 2. ensenyansa de Reus

Desde l'dia 15 del corrent á las 10 del matí donarán principi en equest Institut los exàmens d'ingrés

pera la 2. Ensenyansa continuant fins lo dia 30, los dilluns y divendres de cada setmana.

Los aspirants, al acte de solicitar examen presentaran la partida de naixement ó la cedula personal si fossin majors de 14 anys, satisfent com drets, 5 pessetas en metàlich, una pólissa d'una pesseta, un timbre del impost de guerra de deu céntims y altre móbil del mateix valor.

Lo que d'ordre del M. I. Sr. Director se fa públich pera coneixement dels interessats.

Reus primer de Setembre de 1897.—Lo Secretari, Lluís de Olavarrieta.

Registre Civil

del dia 14 de Setembre de 1897.

Naixements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Pere Pau Roig Marca, 76 anys, Merceria 15.

alotxat y signat el dia

SECCIO RELIGIOSA

alotxat y signat el dia

Sant d' avuy.—Sant Corneli.

Sant de demà.—Santa Columba.

SECCIO COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior 64'37 Filipinas

Exterior 81'30 Aduanas

Amortizable 96'59 Cubas 1886

Fransas 96'87 Cubas 1890

Norts 80' Norts 1890

Exterior Paris 94'50 Obs. 6 0 0 Fransa

Paris 61'25 Obs. 3 0 0 Francia

Londres 51'37

32'50 Londres 33'35

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitlets de tots los països.

BOLSI DE REUS

Cotisacions realisadas en lo dia d'ahir á Barcelona facilitades per lo corredor en aquesta ciutat: D. Antoni Demestre.

Interior 64'62 Fransas 7'65

Exterior 81'22 Cubas vellars 96'81

Colonial Cubas novas 80'

Norts 92'45 Aduanas 96'5

Obligacions Alm 60' Obligs. 3 0 0 Fransas 5'28

Philippines 93'31

PARIS

Exterior 61'37 Norts

GIROS

Paris 32'50 Londres 33'35

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per os corredors de comers D. Joan Valls, D. Joan Llauderó Prats y D. Jean Valls Vallduví.

Londres 90 dñf. 00'00 diner 8 dñv. 00'00

Paris 8 dñv. 00'00 Marsella 00'00

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS 010 010 010

Gas Reusense 850 0

Industrial Harinera 600 0

Banch de Reus 500 0

Manufactura de Algodon 100 0

C. Reusense de Tramvias, privilegiadas al 5 per cent. 415

Moviment del port de Tarragona

Entrades del dia 14

De Liverpool y escales, v. «Jacinta», de 1.095 tones, ab efectes, consignat á D. Modest Fénech.

De Amberes y escales, v. «Pelayo», de 1.187 ts. ab efectes, consignat als Srs. Mac-Andrews y C.

De Valencia y esc. v. «Santa Anna», de 89 ts., consignat als Srs. Tomàs Ramón y C.

De Barcelona pol. gol. «Joven Juanita», de 93 tones, ab tranzit, consignat á D. Joseph Maria Ricoma.

De Londres y escales v. «Pelayo», ab efectes.

Despatxades

Pera Barcelona v. «Santa Anna», ab tranzit.

Pera Liverpool y escales, v. «Jacinta», ab vi.

Pera Alicant p. «Rosario», en lastre.

Pera Palma de Mallorca, l. «Joven Miguelito», ab efectes.

Pera Londres y escales v. «Pelayo», ab efectes.

BARCOS A LA CARGA

Dijous 16

Pera Bilbao y escales (fent la de Marin) vapor «Asturias» que despatxan los senyors Fills de Benigno Lopez.

Pera Londres vapor «Alert», consignataris senyors Vda. y Nebot de P. Ferrer y Mary.

Pera Bilbao y escales vapor «Cabo Tortosa», consignataris don Marian Peres.

Divendres 17

Pera Valencia vapor «Cervantes», son agent don Joseph Maria Ricoma.

Pera Nova York directe, probablement farà vapor lo divendres ó l' dissape, consignataris senyors Viuda y Nebot de P. Ferrer y Mary.

Dissape 18

Pera Génova vapor «Unione», que despatxan los senyors Casaseca y Terré.

Pera Nova-York y Filadelfia y sense trasbordo sortira sobre l' 20 del corrent lo vapor inglés «Pawnee», son agent D. Modest Fénech.

ANUNCIOS PARTICULARS

Colegi de la Inmaculada Concepció

DIREGIT PER

D. Magdalena Martorell

Carrer de la Font, núm. 2. principal

Lo 15 del present mes començan las classes corresponents á la Instrucció primaria elemental y superior, així com las de música, dibuix y francés.

S'admeten mitj pensionistas y recomanadas.

TELEGRAMAS

Madrid 15.

Diuhen de Jerez que un subjecte entrà en lo domicili d'una bugadera, ignorantse lo que parla ab ella; pero al sortir junts li pegà una punyalada en lo coll, deixantla morta á l'acte.

Segons notícies de Washington, han ocorregut serios desordres á Panamá, aprop de la frontera de Guatemala.

Parlant de la guerra de Cuba, diu: «El Imparcial» lo següent: «Tot lo més està convenint del fracàs del general Weyler: desde l'general Azcárraga fins lo més modest ciutadà, no hi ha un sol espanyol que cregui en l'èxit de sa gestió desitzada. Ningú l' defensa ab entusiasm, a lo més se'l disculpa dihen que en la campanya de Cuba hi ha coses inevitables, però també n'hi ha d'inverosímils».

De Valladolid diuhen que l'avalis del Jutjat han descubert ramificacions en la estafa de Correos. Continúa près l'official senyor Gándara.

A Salamanca s'ha suspès la corrida de sis toros que devia tenir lloch, sent los estoquejadors los noys sevillans. S'ha suspès la corrida perque l'bestiar era massa gran pera los matadors. Lo quefe de la quadrilla, al veure l's toros, se negà á lidiarlos.

—Se comenta molt en los círculs de Nova York la coincidencia de la arribada á Washington del president Mac-Kinley, del secretari d'Estat Mr. Sherman y del cónsul general Lee, ab la presentació de credencials en Espanya del general Woodford.

Aixó, junt ab l'anunci de la celebració d'un Consell de Ministres pera tractar de la cuestió de Cuba, ha preocupat la atenció y's han ressentit los valors públics, molt fermes aquells últims dies.

—Telegrafian de Washington que a Pensylvania aumenta la agitació sociolista. Las masses obreras están sobreexcitadas y han celebrat molts meetings, ahont s'ha perorat contra l' poder del capital, dihen que hi ha que destruirlo. En un dels meetings s'ha acusat á la policia y als tribunals afirmant que son los instruments de las classes poderosas y no lo que deuen ser en una nació lliure. Lo ocurregut á Charlestown ha enconat los ànims y's tém que 's turbi l'ordre públic.

Ferrocarril econòmic de Reus á Salou

Servei de trens que regirà desde l' dia 1 de Setembre de 1897.

SORTIDAS DE REUS.—Matí: 4'10, 6'44, 9'06.—

Tarde: 12'3

GUÍA DEL PASSATJER

SERVICE DE TRENS

SORTIDAS

De Reus à Barcelona
5'04 m. correu (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y
per cera, 15'00 t. mercançies y 12'00 t. mercançies
8'56 m. exprés, primera y segona dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
12'44 t. mercançies, segona y tercera.
1'57 t. correu (per Vilanova.)

De Barcelona à Reus

525 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
15'84 t. per id.
7'93 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus à Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'19 y 9'47 nit.
Isquematriq. S. De Mora à Reus
4'21 m.—8'00 m.—4'20 t.—6'04 t.—7'38 n.

De Reus à Tarragona

8'30 m.—9'47 m.—2 t.—7'04 t.

De Tarragona à Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus à Lleida
8'40 m.—5'23 t.

De Lleida à Reus

5'50 m.—3'50 t.

LÍNEA GRANADA

De Reus à Vimbodí i Poblet

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Vimbodí à Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Tarragona à Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia à Tarragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d'arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.

SECCIÓ CATALANA

«Música vella», per E. Doria y Bonaplata, 72

«Figura y paisatge», per Narcís Oller, 12

«Tascant per les Serres», per J. Pons y Masaveu, 12

«Espectres», per Enrich Ibsen, 8

«Obras dramàtiques de la biblioteca del «Teatro Regional», à meitat de preu.

«Cancions Catalanes», harmonisades per Enrich Moreira, han sortit:

«Sant Ramón», 2 rals.

«Planys», 2 rals.

«El Maçoudin», per Brunet y Bellet,

SECCIÓ CASTELLANA

«Espanya tal qual es», per Valentí Almirall, 4 rals.

«Patria y Regiones», per Salvador Golpe, 12

«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Marí Fliquer, 21

SECCIÓ GALLEGA

«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde, 5 rals.

Ademés estan à la venda diferents obres de celebrats literats catalans, castellans y extranjers.

SECCIÓ FRANCESA

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modernes», per J. de la Fontaine, 12

«Le Livre des Poètes Anciens et Modern